

C. HERNANDEZ MOR

LA INTRODUCCIÓ DEL SUBJECTE A LA PRÀCTICA D'ÀNGELS RIBÉ

Maig, 1978

La constant voluntat de transgressió dels codis artístics és una de les característiques ja gairebé immanents a moltes de les actituds enfront de la pràctica de l'art actualment. Tal característica té el suport de la tradició de les avantguardes del present segle, amb arrels al segle passat. Aquesta tradició és una referència ineludible en parlar de trencaments, de transgressions, de novetats en el món de l'art.

Transgredir, la transgressió com a sola i/o última finalitat és també una de les constants, negativa per consumista, de moltes actituds artístiques. Hom, en molts casos, transgredeix (trenca les normes, les lleis, els dogmes, els codis establerts, el ja estereotipat, petrificat) precisament i únicament per tal de no codificar-se, de no estereotipar-se i/o a fi de trobar una codificació pròpia, personal, unes vies i uns límits dins els quals anar produint, o, en el pitjor dels casos per tal d'adquirir un marxamo útil per al mercat de l'art.

Altrament, a vegades, hom treballa, practica l'art, bo i transgredint, o procurant-ho, com per fer un pas endavant, per avançar. Endavant cap a on, però?. Això d'avançar és un dels miratges de l'esmentada tradició de les avantguardes que va lligat al mite consumista de la novetat per la novetat.

Les transgressions que efectua la pràctica d'Angels Ribé s'aparten dels paràmetres que hem indicat. La seva pràctica trenca no solament cap endavant, ans també cap endarrera, cap als costats, cap amunt, cap avall, per tots cantons, i ho fa, i això és el que importa del seu cas, a partir d'unes necessitats subjectives i objectives. Necessitats d'ella, en tant que subjecte, i de l'objecte (i de l'objectiu, més o menys definit) de la seva pràctica.

Trencar, transgredir, a fi d'introduir el subjecte (la seva problemàtica a diversos nivells) dins la pràctica. Aleshores, la pràctica de l'art ha de transformar (transgredir) el propi artista, entant que subjecte, per tal que resulti transformadora (transgressora): el subjecte no queda al marge, hi està implicat.

La principal característica de l'art d'Angels Ribé és, doncs, aquesta: la introducció, la implicació, del subjecte practicant dins la pràctica.

Ens explicarem a grosso modo: el subjecte, a l'art romàntic, idealista, tradicional, s'expressava (s'expressa) a través de, i mitjançant, la seva pràctica. Enfront d'això hi ha hagut una reacció durant el segle XX. L'art com a expressió (idealisme del segle XIX i del XX) ha estat combatut de manera en part mecanicista (encara que els resultats hagin estat al capdavant positius, higiènics): supressió del subjecte(o si es vol, intents d'eliminació del subjecte, perquè, òbviament, aquest sempre hi és present d'alguna manera en el procés de treball i en el seu resultat): l'artista, en tant que persona, que subjecte, no compta (no ha de comptar): l'art esdevé (ha d'esdevenir) "no subjectiu", asèptic: l'asèpsia, el distanciament en el joc "formal" o en el treball sobre el "contingut"

(social, polític, transcendent, etc...) com a una mena de desideratum, ja que en realitat l'eliminació de la subjectivitat és inassolible; desig, doncs, d'ocultar el subjecte. El treball amb els significants i els significats s'efectua (ha d'efectuar-se) sota la premisa de la no expressió del subjecte que el realitza, i l'única alternativa, amb variants i matisos, és la inhibició del subjecte i de la seva problemàtica intrínseca.

El surrealisme, situat en el punt nodal de la tradició de les avantguardes, introdueix, tanmateix, el re-introdueix, més ben dit, el subjecte, i ho fa a partir d'una primera lectura de la psicoanàlisi i encara amb una càrrega romàntica. Es, entre altres coses, per aquesta re-introducció del subjecte que el surrealisme constitueix un dels moviments artístics, una de les actituds, del passat que més interès conserva. Als surrealistes, en certs aspectes, no se'ls ha compromés del tot; se'ls ha llegit moltes vegades al peu de la lletra, cosa que no demanaven.

D'altra banda, en el camp de les darreres tendències de les avantguardes artístiques, el "body-art" es pot entendre, si més no parcialment, com una contrareacció primària i simptomàtica a l'esmentat desideratum de supressió, de repressió, del subjecte: el cos de l'artista, la seva presència feta necessària per la seva conversió en l'espai principal d'un determinat tipus de treball artístic, es converteix en l'objecte de l'art. El subjecte esdevé així objecte, i de la manera més rudimentària i, per tant, i/o alhora, més significativa, almenys a nivell pulsional, de la contrareacció que assenyalavem.

El subjecte, subjecte en procés, a la pràctica de l'art d'Angels Ribé, no esdevé solament objecte, ans sobretot motivació, motor element impulsor del procés de treball artístic. Es en part a partir del "body-art" que Angels Ribé ha arribat a superar la primarietat que limitava aquesta tendència.

L'artista, en casos com el d'Angels Ribé, no expressa la seva subjectivitat aïllada del seu context (a la manera de l'idealisme romàntic), sinó que treballa a partir de i per mitjà de la seva subjectivitat, inseparable d'una objectivitat (d'un context social, quotidià) que l'envolta i el condiciona.

Per a tal fi, l'artista, Angels Ribé en aquest cas, transforma els codis, les possibilitats que la història de l'art i les tècniques i procediments a l'abast li ofereixen. I arriba així a la interdisciplinarietat (utilització de mitjans diversos i d'aportacions de diferents camps artístics: plàstica, teatre, escriptura, cinema, etc...), tot trencant de tal manera no ja sols la divisió de gèneres dins cada camp específic, sinó àdhuc apuntant cap a una superació, en certa manera, de la divisió tradicional de les arts.

La instal·lació que A. Ribé va montar a la sala Tres de Sabadell aquest hivern, i que va tenir poquíssim ressó al món de l'art i a la premsa, consistia en un espai negre, a les parets dels quals hi havia escrit un text, en una sola línia, que circumdava l'espai i que remetia al concepte de viatge (la vida com a viatge sense tornada). Dos carrusells de diapositives projectaven imatges simultànies en dues parets contraposades, que, centrades en el cos de l'artista, cobrien un ampli espectre de realitats i suggerències que anaven des de imatges fetals i infantils (el desig de retorn) fins a imatges d'esforç, de guanyar terreny, de cuinar camí (de caire oníric i obsessiu); un conjunt gens dispers, ans

amb unitat interna, d'unes 160 imatges, la descripció del qual, així com la de la globalitat de la instal.lació, resultaria supèrflua per impossible al cap i a la fi.